

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (ketvirtoji kolegija) SPRENDIMAS

2013 m. lapkričio 14 d.*

„Struktūriniai fondai — Europos regioninės plėtros fondas (ERPF) — Struktūrinio fondo finansinis įnašas — Išlaidų tinkamumo kriterijai — Reglamentas (EB) Nr. 1260/1999 — 30 straipsnio 4 dalis — Veiklos pastovumo principas — Veiklos „esminio pasikeitimo sąvoka“ — Koncesijos sutarties sudarymas iš anksto neskelbiant apie konkursą ir jo nerengiant“

Byloje C-388/12

dėl *Tribunale amministrativo regionale per le Marche* (Italija) 2012 m. birželio 21 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2012 m. rugpjūčio 16 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Comune di Ancona

prieš

Regione Marche

TEISINGUMO TEISMAS (ketvirtoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas L. Bay Larsen, Teisingumo Teismo pirmininko pavaduotojas, einantis ketvirtosios kolegijos teisėjo pareigas, K. Lenaerts, teisėjai M. Safjan, J. Malenovský (pranešėjas), ir A. Prechal,

generalinis advokatas Y. Bot,

posėdžio sekretorė A. Impellizzeri, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2013 m. liepos 11 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— *Comune di Ancona*, atstovaujamos *avvocato* A. Lucchetti,

— Portugalijos vyriausybės, atstovaujamos L. Inez Fernandes, S. Rodrigues ir A. Gattini,

— Europos Komisijos, atstovaujamos A. Steiblytės ir D. Recchia,

susipažinęs su 2013 m. rugsėjo 5 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

* Proceso kalba: italų.

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 1999 m. birželio 21 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1260/1999, nustatančio bendrąsias nuostatas dėl struktūrinių fondų (OL L 161, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 14 sk., 1 t., p. 31), 30 straipsnio 4 dalies išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant ginčą tarp *Comune di Ancona* (Ankonos savivaldybė) ir *Regione Marche* (Markės regionas) dėl šio regiono sprendimo atšaukti ir išieškoti finansinę paramą, kuri šiai savivaldybei buvo suteikta dėl slipo statybos projekto.

Teisinis pagrindas

- 3 Reglamento Nr. 1260/1999 4 konstatuojamojoje dalyje nurodyta:

„<...> siekiant labiau sukcentruoti ir supaprastinti struktūrinių fondų veiklą <...> [prioritetiniai tikslai] turėtų būti iš naujo apibrėžti taip, kad būtų numatyta skatinti atsiliekančių regionų plėtrą ir struktūrinį pertvarkymą, vietovių, kurios susiduria su struktūriniais sunkumais, ekonominę bei socialinę pertvarką ir švietimo, mokymo ir užimtumo politikos bei sistemų pritaikymą ir modernizavimą“.

- 4 Minėto reglamento 7 konstatuojamojoje dalyje numatyta:

„<...> Europos regioninės plėtros fondas (ERPF) yra svarbiausia institucija, siekianti skatinti atsiliekančių regionų plėtrą ir struktūrinį pertvarkymą bei teritorijų, kurios susiduria su struktūriniais sunkumais, ekonominę ir socialinę pertvarką“.

- 5 To paties reglamento 41 konstatuojamojoje dalyje nurodyta:

„<...> siekiant užtikrinti veiksmingą ir nuolatinę fondų pagalbą, visa fondo teikiama pagalba ar jos dalis turėtų būti priskirta veiklai tik tada, jeigu jos rūšis arba įgyvendinimo sąlygos nėra iš esmės pasikeitusios taip, kad remiama veikla nebeatitinka pradinių tikslų“.

- 6 Reglamento Nr. 1260/1999 30 straipsnio „Tam tikrų reikalavimų atitikimas“ 4 dalyje numatyta:

„Valstybės narės užtikrina, kad veiklai išlaikomas fondų įnašas tik tada, kai per penkerius metus nuo kompetentingų nacionalinių institucijų ar valdymo institucijos sprendimo dėl fondų įnašo dienos ta veikla iš esmės nepasikeičia taip, kad:

- a) būtų padaryta įtaka jos pobūdžiui ar įgyvendinimo sąlygoms arba firmai ar valstybinei institucijai būtų suteikta neteisėta lengvata ir
- b) dėl nuosavybės pobūdžio pasikeitimo pasikeistų dalis infrastruktūros arba būtų nutraukta naši veikla arba pasikeistų jos vieta.

Valstybės narės informuoja Komisiją apie kiekvieną tokį pasikeitimą. Jeigu tokie pasikeitimai vyksta, taikomas 39 straipsnis.“

7 Minėto reglamento 38 straipsnio „Bendroji jurisdikcija“ 1 dalyje numatyta:

„Nepažeidžiant Komisijos atsakomybės įgyvendinant Europos Bendrijos bendrąjį biudžetą, valstybės narės visų pirma prisiima atsakomybę už finansinę pagalbą kontrolę. Tam tikslui jos imasi tokių priemonių:

<...>

e) užkerta kelią netikslumams [pažeidimams], nustato juos ir taiso, pagal [galiojančias] taisykles praneša apie juos Komisijai ir nuolat informuoja Komisiją apie administracinių ir teisminių procesų eigą;

<...>

h) išieško visas sumas, prarastas dėl nustatytų netikslumų [pažeidimų], ir prireikus nustato delspinigius vėluojančioms sumoms.“

8 To paties reglamento 39 straipsnio „Finansinių klaidų taisymai [finansinės korekcijos]“ 1 dalyje numatyta:

„Valstybės narės visų pirma atsako už netikslumų [pažeidimų] tyrimą remdamosi svarbiausių pokyčių [esminių pasikeitimų], kurie daro įtaką pagalbos įgyvendinimo ar priežiūros esmei [pobūdžiui] ar sąlygoms, įrodymais ir už reikalingus finansinių klaidų taisymus [reikalingas finansines korekcijas].

Valstybė narė taiso finansines klaidas [atlieka finansines korekcijas], susijusias su atskirais ar sistemingais netikslumais [pažeidimais]. Valstybės narės daromais taisymais [atliekamomis korekcijomis] panaikinamas visas Bendrijos įnašas ar jo dalis. Tokia tvarka aptiktas [sukauptas] Bendrijos lėšas valstybė narė gali dar kartą naudoti atitinkamai pagalbai, laikydamasi 53 straipsnio 2 dalyje nurodytų susitarimų.“

Pagrindinės bylos aplinkybės ir prejudiciniai klausimai

9 *Regione Marche*, atsakingas už bendrojo programavimo dokumento įgyvendinimą teikiant Sąjungos struktūrinę paramą šiam regionui, paskelbė kvietimą teikti paraiškas įvairiems vietinių uosto teritorijų infrastruktūros projektams įgyvendinti 2002–2006 m. programavimo laikotarpiu.

10 Atsiliepdama į šį kvietimą *Comune di Ancona* pateikė paraišką dėl finansinės paramos trims skirtingiems projektams, t. y. slipo statybos darbams, savaeigio kranų pirkimo projektui ir įrengimo darbams. Šios trys paraiškos buvo priimtos.

11 Baigusi slipo statybos darbus ir pastačiusi savaeigį kraną, *Comune di Ancona*, kaip nagrinėjamos finansinės paramos gavėja, 2005 m. sausio mėn. kreipėsi į *Regione Marche* dėl galimybės pagal koncesiją perduoti šio slipo valdymą trečiajam asmeniui. *Regione Marche* nematė jokių kliūčių tai padaryti, bet atkreipė dėmesį į būtinybę laikytis galiojančių viešųjų paslaugų koncesijos suteikimo taisyklių.

12 2005 m. balandžio 19 d. tarybos sprendimu *Comune di Ancona* slipo valdymą patikėjo *Cooperativa arl Pescatori e Motopescherecci di Ancona* (toliau – kooperatyvas *Pescatori*) ir kartu jam nustatė tam tikrus įpareigojimus, tarp jų pareigą mokėti *Comune di Ancona* metinį mokestį, apskaičiuotą taip, kad nei koncesiją suteikusi institucija, nei koncesininkas negautų didelių grynąjų pajamų, draudimą pakeisti veiklos, patvirtintos kaip finansuotinos, vykdymo sąlygas, draudimą imtis veiklos, kuria siekiama pelno,

pareigą laikytis visų taikytinų Sąjungos direktyvų ir teisės normų ir pareigą išlaikyti nagrinėjamo statinio viešąjį pobūdį ir numatytą jo naudojimo paskirtį. Be to, buvo aiškiai nurodyta, kad *Comune di Ancona* bet kuriuo atveju lieka šio statinio savininkė.

- 13 2010 m. birželio mėn. *Regione Marche* nusprendė, kad *Comune di Ancona* užtikrinant slipo valdymą buvo padaryta tam tikrų pažeidimų, t. y.:
- slipas naudotas ir pramoginiams laivams (toks naudojimas sudarė maždaug 18%),
  - dalis aptariamo statinio nebuvo naudojama ir
  - palyginti su kitais dviem pažeidimais, svarbiausias yra tas, kad šio statinio valdymas pagal koncesiją perduotas tiesiogiai, t. y. nevykdant viešo konkurso procedūros.
- 14 Konstatavęs šiuos pažeidimus *Regione Marche* priėmė sprendimą, kuriame nuspręsta atšaukti *Comune di Ancona* skirtą finansinę paramą ir pareikalauta ją grąžinti.
- 15 Tuomet *Comune di Ancona* prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui pateikė skundą dėl šio sprendimo panaikinimo.
- 16 Grįsdama savo skundą, ji, be kita ko, nurodė šiuos argumentus:
- galimas viešo konkurso procedūrų nesilaikymas, kiek tai susiję su slipo valdymu pagal koncesiją, nėra priežastis, dėl kurios finansinė parama turėtų būti panaikinta,
  - bet kuriuo atveju nebuvo būtina siekiant sudaryti sutartį dėl minėto slipo valdymo skelbti konkursą, nes šiuo atveju nebuvo kitų jį valdyti suinteresuotų ūkio subjektų, ir
  - tai, kad slipas naudotas pramoginiams laivams, neprieštarauja FEDER siekiamiems tikslams.
- 17 Šiomis aplinkybėmis *Tribunale amministrativo regionale per le Marche* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:
- „1. Ar [Reglamento Nr. 1260/1999 30 straipsnio 4 dalis] turi būti aiškinama taip, kad nustatyti, ar suteikiančioji institucija gavo didelių pajamų ir ar koncesininkui buvo suteikta neteisėta lengvata, galima tik prieš tai patikrinus, ar statinys buvo iš esmės pakeistas?
  2. [Jei atsakymas į šį pirmąjį klausimą būtų teigiamas, kaip reikia suprasti] „esminį pasikeitimą“, t. y. ar [Reglamento Nr. 1260/1999 30 straipsnio 4 dalis] taikoma tik fiziniams pakeitimams, t. y. kai pastatytas statinys neatitinka aprašytojo projekte, kurį pritarta finansuoti, ar ir funkciniais pakeitimams; pastaruoju atveju, ar laikytina „esminiu pakeitimu“, kai statinys naudojamas „taip pat ir“ – bet ne visų pirma – kitai veiklai nei ta, kuri buvo nurodyta kvietime teikti paraiškas arba paraiškoje dėl projekto finansavimo?
  3. [Atvirkščiai, jei atsakymas į pirmąjį klausimą būtų neigiamas] ar, turint mintyje tuos atvejus, kai viešasis finansavimas naudojamas statiniams, kurių valdymas gali būti ekonomiškai naudingas, statyti, [Reglamento Nr. 1260/1999 30 straipsnio 4 dalis] taikoma tik tuo etapu, kol statinys statomas, ar reikalavimas laikytis konkurso procedūros taisyklių toliau taikomas ir tuomet, kai statinio valdymas pagal koncesiją perduodamas kitam subjektui?
  4. Galiausiai, ar [Reglamento Nr. 1260/1999 30 straipsnio 4 dalis] turi būti aiškinama taip, kad, laikantis logikos ir teisės reikalavimų, išsiaiškinti, ar dėl valdymo koncesijos sutarties sudarymo su trečiuoju asmeniu tam tikra įmonė ar viešasis subjektas iš tiesų negauna didelių grynąjų pajamų

arba jiems nesuteikiama neteisėta lengvata, reikia atsižvelgiant į tai, koks atsakymas pateikiamas į prejudicinį klausimą (t. y. ar reikia skelbti konkursą), ar, atvirkščiai, atsakant į klausimą, ar reikia skelbti konkursą, reikia atsižvelgti ir į konkrečias koncesijos santykio sąlygas?“

Dėl prejudicinių klausimų

Pirminės pastabos

- 18 Reglamento Nr. 1260/1999 30 straipsnio 4 dalyje įtvirtintas principas, kad veiklai galutinai išlaikomas struktūrinių fondų įnašas tik tada, kai per penkerius metus nuo kompetentingų nacionalinių institucijų ar valdymo institucijos sprendimo dėl fondų įnašo dienos ta veikla „iš esmės nepasikeičia“. Pagrindinėje byloje šalys, be kita ko, nesutaria dėl to, ar ši nuostata taikoma *Regione Marche* konstatuotiems pasikeitimams.
- 19 Visų pirma reikia pažymėti, kad Teisingumo Teismas neprivalo tiksliai kvalifikuoti pagrindinėje byloje nagrinėjamų pasikeitimų. Iš tikrųjų tai padaryti gali tik nacionalinis teismas. Teisingumo Teismo uždavinys yra tik pateikti šiam teismui Sąjungos teisės išaiškinimą, kuris jam būtų naudingas priimant sprendimą nagrinėjamoje byloje. Tai reiškia, kad Teisingumo Teismas gali pateikti tam tikrus paaiškinimus, kurie prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui padėtų atliekant vertinimą (žr. 2011 m. lapkričio 10 d. Sprendimo *Norma-A ir Dekom*, C-348/10, Rink. p. I-10983, 57 ir 58 punktus).
- 20 Šiomis aplinkybėmis reikia pabrėžti, jog siekiant konstatuoti, kad tam tikram pasikeitimui taikoma Reglamento Nr. 1260/1999 30 straipsnio 4 dalis, visų pirma reikia įsitikinti, kad konkreči veikla, kuri pasikeitė, patenka į šio straipsnio taikymo sritį, ir, jei taip yra, tuomet išnagrinėti, ar toks pasikeitimas atitinka šios nuostatos pirmos pastraipos a ir b punktuose nurodytus reikalavimus, turint omenyje tai, kad iš to, jog tarp dviejų to 30 straipsnio 4 dalies pirmos pastraipos a ir b punktuose nurodytų sąlygų vartojamas jungtukas „ir“, galima suprasti, jog tam tikras pasikeitimas turi atitikti abu šiuos reikalavimus.
- 21 Nagrinėjant šiuos reikalavimus reikia patikrinti, pirma, ar ginčijamas pasikeitimas atitinka Reglamento Nr. 1260/1999 30 straipsnio 4 dalies pirmos pastraipos b punkte nurodytą reikalavimą, kad jis turi įvykti arba dėl infrastruktūros nuosavybės pobūdžio pasikeitimo, arba dėl našios veiklos nutraukimo ar jos vykdymo vietos pakeitimo. Nagrinėjant šį reikalavimą reikia įvertinti veiksnius, dėl kurių įvyko ginčijamas pasikeitimas ir kurie dėl to yra šio pasikeitimo priežastys.
- 22 Antra, reikia išnagrinėti, ar aptariamas pasikeitimas priskirtinas prie kurio nors iš šio reglamento 30 straipsnio 4 dalies pirmos pastraipos a punkte paminėtų atvejų, t. y. turi būti padaryta įtaka aptariamoms veiklos pobūdžiui ar įgyvendinimo sąlygoms arba įmonei ar valstybinei institucijai turi būti suteikta neteisėta lengvata, nes šie atvejai susiję su nagrinėjamo pasikeitimo poveikiu.
- 23 Trečia, išnagrinėjus Reglamento Nr. 1260/1999 30 straipsnio 4 dalies pirmos pastraipos a ir b punktuose nurodytus reikalavimus, reikia patikrinti, ar nagrinėjami pasikeitimai yra esminiai.
- 24 Todėl atsakant į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo klausimus reikia laikytis būtent tokios tvarkos.

Dėl trečiojo klausimo

- 25 Trečiuoju klausimu, į kurį reikia atsakyti pirmiausia, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar Reglamento Nr. 1260/1999 30 straipsnio 4 dalis turi būti aiškinama taip, kad ši nuostata taikoma tik pasikeitimams, kurie įvyksta, kol tam tikras statinys statomas, ar ir tiems, kurie įvyksta vėliau, t. y. jo valdymo laikotarpiu.
- 26 Šiuo atžvilgiu, viena vertus, iš Reglamento Nr. 1260/1999 30 straipsnio 4 dalies formuluotės matyti, kad ji taikoma pakeitimams, padarytiems per penkerius metus nuo kompetentingų nacionalinių institucijų ar valdymo institucijos sprendimo dėl fondų įnašo dienos. Atsižvelgiant į tai, kad, pavyzdžiui, negalima atmesti galimybės, jog atitinkamo statinio statyba gali trukti trumpiau nei šis penkerių metų terminas, darytina išvada, kad prie minėtų pasikeitimų priskirtini ne tik tie, kurie įvyksta statant statinį, bet ir, prireikus ir paisant šio termino, tie, kurie įvyksta tą statinį jau pastačius, būtent – jį valdant.
- 27 Kita vertus, iš Reglamento Nr. 1260/1999 4 konstatuojamosios dalies matyti, kad struktūrinių fondų veikla siekiama prioritetinių tikslų, t. y. „skatinti atsiliekančių regionų plėtrą ir struktūrinį pertvarkymą, vietovių, kurios susiduria su struktūriniais sunkumais, ekonominę bei socialinę pertvarką ir švietimo, mokymo ir užimtumo politikos bei sistemų pritaikymą ir modernizavimą“. FEDER atveju šie tikslai, kaip matyti iš Reglamento Nr. 1260/1999 7 konstatuojamosios dalies, būtent yra: skatinti atsiliekančių regionų plėtrą ir struktūrinį pertvarkymą ir teritorijų, kurios susiduria su struktūriniais sunkumais, ekonominę ir socialinę pertvarką.
- 28 Tai reiškia, kad struktūrinių fondų tikslai gali būti pasiekti tik jei šių fondų suteiktos subsidijos ir dėl jų vykdoma kontrolė pagrįstos veiksmais ir išlaidomis, kurie susiję ne tik su tam tikros operacijos atlikimu, bet taip pat su jos vykdymo ir valdymo sąlygomis, paisant Reglamento Nr. 1260/1999 30 straipsnyje 4 dalyje numatyto penkerių metų termino. Tik taip gali būti užtikrinamas šių fondų veiklos veiksmingumas ir išvengta to, kad jie finansuotų statinius, kurie, kad ir pastatyti, dėl tam tikro jų valdymo pasikeitimo nebebūtų naudojami tikslams, dėl kurių toks finansavimas suteiktas, siekti.
- 29 Atsižvelgiant į visa tai, kas pasakyta, į trečiąjį klausimą reikia atsakyti: Reglamento Nr. 1260/1999 30 straipsnio 4 dalis turi būti aiškinama taip, kad ši nuostata taikoma tiek pasikeitimams, kurie įvyksta statant statinį, tiek pasikeitimams, kurie įvyksta vėliau, t. y. tą statinį valdant, jeigu tokie pasikeitimai įvyksta per šioje nuostatoje numatytą penkerių metų laikotarpį.

Dėl pirmojo klausimo

- 30 Pirmuoju klausimu, į kurį antrą reikia atsakyti, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siekia sužinoti, ar Reglamento Nr. 1260/1999 30 straipsnio 4 dalis turi būti aiškinama taip, kad įvertinti, ar suteikiančioji institucija gavo didelių pajamų, o koncesininkui buvo suteikta neteisėta lengvata, galima tik iš pradžių patikrinus, ar pagal koncesiją perleistas statinys buvo iš esmės pakeistas.
- 31 Iš Reglamento Nr. 1260/1999 30 straipsnio 4 dalies formuluotės matyti, kad neteisėtos lengvatos buvimas yra vienas iš galimų esminio pasikeitimo, kaip jis suprantamas pagal šią nuostatą, sudedamųjų elementų.
- 32 Tai reiškia, kad nagrinėjamu atveju prieš konstatuodamas, kad įvyko ar neįvyko esminis pasikeitimas, kaip jis suprantamas pagal Reglamento Nr. 1260/1999 30 straipsnio 4 dalį, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi visų pirma patikrinti, ar nagrinėjamas pasikeitimas lėmė neteisėtą lengvatą ir (arba) turėjo įtakos įgyvendinimo pobūdžiui ir sąlygoms.

33 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad į pirmąjį klausimą reikia atsakyti: Reglamento Nr. 1260/1999 30 straipsnio 4 dalis turi būti aiškinama taip, kad siekiant įvertinti, ar dėl koncesijos ją suteikiančioji institucija gavo didelių pajamų ir ar koncesininkui buvo suteikta neteisėta lengvata, nereikia iš pradžių patikrinti, ar pagal koncesiją perduotas statinys buvo iš esmės pakeistas.

Dėl antrojo klausimo

34 Antruoju klausimu, į kurį trečią reikia atsakyti, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia, ar Reglamento Nr. 1260/1999 30 straipsnio 4 dalis taikoma tik fiziniams pakeitimams, t. y. kai pastatytas statinys neatitinka aprašytojo projekte, kurį pritarta finansuoti, ar ir funkciniam pakeitimams. Pastaruoju atveju prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia, ar laikytina „esminiu pasikeitimu“ tai, kad atitinkamas statinys naudojamas taip pat ir – bet ne visų pirma – kitai veiklai nei ta, kuri buvo nurodyta kvietime teikti paraiškas arba paraiškoje dėl projekto finansavimo, pateiktoje atsiliepiant į šį kvietimą.

35 Visų pirma, atsižvelgiant į tai, kad Sąjungos teisės aktų leidėjas nusprendė pridurti būdvardį „esminis“ siekdamas įvardyti atitinkamą pasikeitimą, turi būti reikalaujama, kad tam, kad šis pasikeitimas patektų Reglamento Nr. 1260/1999 30 straipsnio 4 dalies taikymo sritį, jis turi ne tik atitikti šioje nuostatoje numatytus reikalavimus, bet jo mastas turi būti tam tikro dydžio.

36 Šiuo atžvilgiu iš Reglamento Nr. 1260/1999 41 konstatuojamosios dalies matyti, kad visa fondo teikiama pagalba ar jos dalis turėtų būti išlaikoma veiklai tik tada, jeigu jos pobūdis arba vykdymo sąlygos nėra iš esmės pasikeitusios taip, kad remiama veikla nebeatitinka pradinių tikslų.

37 Todėl, kai pasikeitimas tenkina Reglamento Nr. 1260/1999 30 straipsnio 4 dalies pirmos pastraipos a punkte numatytą reikalavimą, nes jis turi įtakos tam tikros veiklos pobūdžiui ar vykdymo sąlygoms, toks pasikeitimas gali būti kvalifikuojamas kaip „esminis pasikeitimas“, kaip jis suprantamas pagal šio reglamento 30 straipsnio 4 dalį, tik jei dėl jo reikšmingai sumažėja galimybės pasiekti tam tikrai veiklai priskirtą tikslą.

38 Kadangi tiek fizinis, tiek funkcinis pasikeitimas gali reikšmingai sumažinti galimybes pasiekti tam tikrai veiklai priskirtą tikslą, iš to darytina išvada, kad pagal Reglamento Nr. 1260/1999 30 straipsnio 4 dalį vykdytina tam tikros veiklos pakeitimų kontrolė apima ne tik statinio projekto ir pastatyto statinio skirtumus, bet ir pakeitimus, padarytus eksploatuojant tą statinį.

39 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad aplinkybė, jog kažkiek pakeistos tam tikros veiklos sudedamosios dalys, savaime negali būti lemiamos.

40 Todėl pagrindinės bylos aplinkybėmis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi įvertinti, ar įvykę pasikeitimai, būtent aplinkybė, kad *Comune di Ancona* pastatytas slipas buvo naudojamas ir pramoginiams laivams (toks naudojimas sudarė maždaug 18%), nors toks naudojimas nebuvo numatytas projekte, kurį finansuoti pritarta, galėjo reikšmingai pakeisti atitinkamo statinio paskirtį dėl kitokios nei projekte numatytos veiklos ir taip reikšmingai sumažinti galimybes pasiekti tam tikrai veiklai priskirtą tikslą.

41 Atsižvelgiant į Reglamento Nr. 1260/1999 30 straipsnio 4 dalies b punkte numatytą antrą reikalavimą, taikomą tam, kad pakeitimą, kurį sudaro statinio panaudojimas kitai nei projekte, kurį finansuoti pritarta, aprašyti veiklai, būtų galima kvalifikuoti kaip „esminį pasikeitimą“, kaip jis suprantamas pagal šią 30 straipsnio 4 dalį, dar reikia nurodyti, kad jo priežastimi turi būti bent dalinis tam tikros projekto, kurį finansuoti pritarta, numatytos veiklos nutraukimas.

42 Todėl į antrąjį klausimą reikia atsakyti: Reglamento Nr. 1260/1999 30 straipsnio 4 dalis turi būti aiškinama taip, kad ši nuostata taikoma tiek fiziniam pakeitimui, kai pastatytas statinys neatitinka to, kas buvo numatyta projekte, kurį finansuoti pritarta, tiek funkciniam pakeitimui, jeigu padarius pakeitimą, susijusį su statinio naudojimu kitai veiklai nei iš pradžių numatyta projekte, kurį finansuoti pritarta, gali reikšmingai sumažėti galimybės pasiekti tam tikrai veiklai priskirtą tikslą.

Dėl ketvirtąjo klausimo

43 Keturtoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia sužinoti, ar pagal Sąjungos teisę draudžiama savivaldybei tiesiogiai, t. y. nerengiant konkurso, sudaryti viešosios paslaugos koncesijos, susijusios su statiniu, sutartį su trečiuoju asmeniu, kai dėl šios koncesijos nei šis trečiasis asmuo, nei koncesiją suteikusi viešosios valdžios institucija negauna didelių pajamų ir neteisėta lengvata jiems nesuteikiama.

44 Šiuo atžvilgiu visų pirma reikia pažymėti, kad, net jei paaiškėtų, kad aptariamais pasikeitimais negali būti laikomi „pasikeitimais“, kaip jie suprantami pagal Reglamento Nr. 1260/1999 30 straipsnio 4 dalį, vis dėlto, atsižvelgiant į šio reglamento 38 straipsnio 1 dalies e ir h punktuose numatytas pareigas, atitinkama valstybė narė turi išsiaiškinti, ar šis pasikeitimas nėra pažeidimas, kaip jis suprantamas pagal šio reglamento 38 ir 39 straipsnius, dėl kurio reikėtų atlikti reikalingas finansines korekcijas ir susigrąžinti atitinkamas prarastas sumas, prireikus – su delspinigiais.

45 Be to, reikia priminti, kad Sąjungos lygiu viešųjų paslaugų koncesijos jokiais teisės aktais neregamentuojamos. Kadangi jokie reglamentavimo nėra, paslaugų koncesijoms taikoma teisė turi būti nagrinėjama atsižvelgiant į pirminę teisę ir ypač į ESV sutartyje numatytas pagrindines laisves (žr. 2000 m. gruodžio 7 d. Sprendimo *Telaustria ir Telefonadress*, C-324/98, Rink. p. I-10745, 60 punktą).

46 Šiomis aplinkybėmis Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad pagal vienodo požiūrio ir nediskriminavimo dėl pilietybės principus reikalaujama, be kita ko, kad koncesiją suteikianti institucija paisytų skaidrumo reikalavimo, kuris nebūtinai įpareigoja skelbti konkursą, tačiau koncesiją suteikianti institucija privalo užtikrinti kiekvienam galimam koncesininkui pakankamą viešumo laipsnį, leidžiantį atverti koncesijos suteikimo procedūrą konkurencijai, taip pat garantuoti galimybę kontroliuoti šios procedūros nešališkumą (2007 m. rugsėjo 13 d. Sprendimo *Komisija prieš Italiją*, C-260/04, Rink. p. I-7083, 24 punktas ir 2008 m. lapkričio 13 d. Sprendimo *Coditel Brabant*, C-324/07, Rink. p. I-8457, 25 punktas).

47 Konkrečiai tariant, buvo nuspręsta, kad, turint omenyje tai, jog tam tikra koncesija gali dominti ir kitą įmonę, įsteigtą ne toje valstybėje narėje, kurioje yra koncesiją suteikianti institucija, koncesijos suteikimas įmonei, įsteigta valstybėje narėje, kurioje yra koncesiją suteikianti institucija, neužtikrinant jokie skaidrumo, reiškia nevienodą požiūrį, kuris nepalankus kitoje valstybėje narėje įsteigta įmonei. Iš tikrųjų neužtikrinant jokie skaidrumo šioje kitoje valstybėje narėje įsteigtos įmonės neturi realios galimybės pareikšti savo suinteresuotumo gauti tam tikrą koncesiją (šiuo klausimu žr. 2005 m. liepos 21 d. Sprendimo *Coname*, C-231/03, Rink. p. I-7287, 17 ir 18 punktus).

48 Jei tai nepateisinama objektyviomis aplinkybėmis, toks nevienodas požiūris, kuris iš esmės nepalankus kitoje valstybėje narėje įsteigtoms įmonėms, yra netiesioginė diskriminacija dėl nacionalinės priklausomybės, kuri draudžiama SESV 49 ir 56 straipsniais (2008 m. liepos 17 d. Sprendimo *ASM Brescia*, C-347/06, Rink. p. I-5641, 60 punktas).

49 Tokiomis aplinkybėmis, siekdamas išsiaiškinti, ar suteikiant koncesiją dėl slipo laikytasi Sąjungos teisės, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi patikrinti, ar *Comune di Ancona* įvykdytas viešosios paslaugos koncesijos suteikimas atitiko skaidrumo reikalavimus, kuriais, be kita ko, galima užtikrinti, kad kitoje nei Italijos Respublika valstybėje narėje įsteigta įmonė galėtų susipažinti su

reikiama informacija, susijusia su šia koncesija, prieš šią koncesiją suteikiant, t. y. kad ši įmonė, jei pageidautų, turėtų galimybę išreikšti savo suinteresuotumą gauti šią koncesiją (žr. minėto Sprendimo *Coname* 21 punktą).

- 50 Pagrindinėje byloje *Comune di Ancona* nenurodė jokios objektyvios aplinkybės, kuri galėtų pateisinti visišką neskaidrumą suteikiant koncesiją. Tačiau ji teigė, kad koncesija negalėjo dominti kitose valstybėse narėse įsteigtų įmonių, nes kooperatyvui *Pescatori* suteikta koncesija buvo tokia, kad dėl jos koncesininkas negalėjo gauti didelių grynujų pajamų ir jis ar savivaldybė negalėjo gauti neteisėtos lengvatos.
- 51 Tačiau vien aplinkybė, kad dėl šios koncesijos įmonė ar viešasis subjektas negali gauti nei didelių pajamų, nei neteisėtos lengvatos, neleidžia daryti išvados, kad ši koncesija ekonomiškai nedomina kitoje valstybėje narėje nei ta, kurioje veikia suteikiančioji institucija, įsteigtų įmonių. Iš tikrųjų, kai kalbama apie įmonės ekonominę strategiją dalį savo veiklos vykdyti kitoje valstybėje narėje, ji gali priimti taktinį sprendimą prašyti šios valstybės suteikti tam tikrą koncesiją, nors iš tokios koncesijos neįmanoma gauti pakankamo pelno, nes vis dėlto ši proga gali jai suteikti galimybę įsitvirtinti šios valstybės rinkoje ir tapti žinoma joje siekiant pasiruošti būsimai plėtrai.
- 52 Atsižvelgiant į tai, kas pasakyta, į ketvirtąjį klausimą reikia atsakyti: tokiomis aplinkybėmis, kaip nagrinėjamos pagrindinėje byloje, pagal Sąjungos teisę nedraudžiama nerengiant konkurso suteikti viešosios paslaugos koncesijos dėl statinio, jeigu šis suteikimas atitinka skaidrumo principą, kurio laikymasis, nebūtinai apimantis pareigą skelbti konkursą, turi sudaryti galimybes įmonei, esančiai kitos valstybės narės nei ta, kurioje veikia suteikiančioji institucija, teritorijoje, susipažinti su reikiama informacija apie šią koncesiją prieš ją suteikiant, t. y. kad ši įmonė, jei pageidautų, turėtų galimybę išreikšti savo suinteresuotumą gauti šią koncesiją, o tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 53 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (ketvirtoji kolegija) nusprendžia:

1. 1999 m. birželio 21 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1260/1999, nustatančio bendrąsias nuostatas dėl struktūrinių fondų, 30 straipsnio 4 dalis turi būti aiškinama taip, kad ši nuostata taikoma tiek pasikeitimams, kurie įvyksta statant statinį, tiek pasikeitimams, kurie įvyksta vėliau, t. y. tą statinį valdant, jeigu tokie pasikeitimai įvyksta per šioje nuostatoje numatytą penkerių metų laikotarpį.
2. Reglamento Nr. 1260/1999 30 straipsnio 4 dalis turi būti aiškinama taip, kad siekiant įvertinti, ar dėl koncesijos ją suteikiančioji institucija gavo didelių pajamų ir ar koncesininkui buvo suteikta neteisėta lengvata, nereikia iš pradžių patikrinti, ar pagal koncesiją perduotas statinys buvo iš esmės pakeistas.
3. Reglamento Nr. 1260/1999 30 straipsnio 4 dalis turi būti aiškinama taip, kad ši nuostata taikoma tiek fiziniam pakeitimui, kai pastatytas statinys neatitinka to, kas buvo numatyta projekte, kurį finansuoti pritarta, tiek funkciniam pakeitimui, jeigu padarius pakeitimą, susijusį su statinio panaudojimu kitai veiklai nei iš pradžių numatyta projekte, kurį finansuoti pritarta, gali reikšmingai sumažėti galimybės pasiekti tam tikrai veiklai priskirtą tikslą.

4. Tokiomis aplinkybėmis, kaip nagrinėjamos pagrindinėje byloje, pagal Sąjungos teisę nedraudžiama nerengiant konkurso suteikti viešosios paslaugos koncesijos dėl statinio, jeigu šis suteikimas atitinka skaidrumo principą, kurio laikymasis, nebūtinai apimantis pareigą skelbti konkursą, turi sudaryti galimybes įmonei, esančiai kitos valstybės narės nei ta, kurioje veikia suteikiančioji institucija, teritorijoje, susipažinti su reikiama informacija apie šią koncesiją prieš ją suteikiant, t. y. kad ši įmonė, jei pageidautų, turėtų galimybę išreikšti savo suinteresuotumą gauti šią koncesiją, o tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

Parašai.